

Asia: VN/23782/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi alkoholilain 17 ja 26 §:n muutoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Viite: VN/23782/2023

LAUSUNTO SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN LAUSUNTOPYYNTÖÖN LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI ALKOHOLILAIN 17 JA 26 §:N MUUTOKSESTA

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Päivittäistavarakauppa ry:ltä (PTY) lausuntoa otsikkoasiassa. PTY kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu asiassa seuraavaa:

Nyt lausunnolla oleva esitys alkoholilain muuttamisesta on hallituskaudella toteutettavista lainsäädäntömuutoksista ensimmäinen. Siinä ehdotetaan, että alkoholijuomien vähittäismyyntiä koskevia säännöksiä muutettaisiin sallimalla luvanvaraiseen vähittäismyyntiin enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien lisäksi myös enintään 8,0 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävät käymisteitse valmistetut alkoholijuomat.

Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee muita hallitusohjelman mukaisia muutoksia alkoholilakiin. Muutokset koskevat muun muassa rajat ylittävän etämyyntimenettelyn selkiyttämistä sekä alkoholijuomien verkkokaupan ja kotiinkuljetuksen sallimista. Hallitusohjelman mukaisesti hallitus niin ikään selvittää puoliväliriiheen mennessä muutosta, joka mahdollistaisi alkoholin luvanvaraisen vähittäismyyntin enintään 15,0 prosentin vahvuisille viineille. Hallitus myös teettää riippumattoman selvityksen alkoholipolitiikan sääntelyn siirtämisestä sosiaali- ja terveysministeriöstä työ- ja elinkeinoministeriöön.

PTY kannattaa vastuullista alkoholin myynnin vapauttamista. Muutos sallia vähittäismyyntiluvan haltijoille enintään 8,0 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien myynti, on muutos oikeaan suuntaan. Myös muut tulevat esitykset etämyynnin selkiyttämisestä, verkkokaupasta ostettavan alkoholin kotiinkuljetuksen sallimisesta sekä selvitys alkoholipolitiikan sääntelyn siirtämisestä sosiaali- ja terveysministeriöstä työ- ja elinkeinoministeriöön ovat erittäin tervetulleita kotimaisten yritysten kilpailuasetelman tasaamiseksi, epäselvän oikeustilan selkiyttämiseksi ja alkoholielinkeinojen toimintaedellytysten huomioimiseksi. Selvitys vähittäismyyntiä mahdollistamisesta enintään 15,0 prosentin vahvuudelle viineille on niin ikään erittäin tervetullut, sillä PTY katsoo, että suomalaiset ovat valmiita siirtymään kohti eurooppalaista alkoholikulttuuria.

Alkoholijuomien kokonaiskulutus on vähentynyt pitkään ja laskenut selvästi myös edellisen, vuonna 2018 voimaan tulleen alkoholilain uudistuksen jälkeen, toisin kuin esitysluonnoksessa todetaan. Ennen edellistä alkoholilain uudistusta THL korosti lausunnoissaan, että erilaiset alkoholihaitat kulkevat käsi kädessä alkoholin kokonaiskulutuksen kanssa. Kuitenkin alkoholin kokonaiskulutus on laskenut edellisen uudistuksen jälkeen yli 10 prosenttia (lähde 1). Kun alkoholiperäisiä kuolemantapauksia tarkastellaan ikävakioitujen kuolleisuusluvun avulla (huomioidaan muutokset, jotka eivät aiheudu ikärakenteen vanhenemisesta), huomataan että alkoholikuolemat eivät ole lisääntyneet (lähde 2).

Lakiesityksessä mainitaan, että alkoholin myynnistä saatavat valmisteverotuotot olivat 1 497 miljoonaa euroa vuonna 2022. On hyvä tuoda esiin, että uudistuksen jälkeen alkoholin myynnistä saatavat verotulot ovat kasvaneet noin 135–210 miljoonaa euroa vuositasona, vaikka samanaikaisesti alkoholin kokonaiskulutus on laskenut. Valmisteveron lisäksi alkoholimyyntistä peritään 24 prosentin arvonlisävero, joka tuottaa vähittäismyyntiä ja anniskelun osalta valtiolle vuositasona n. miljardi euroa verotuloja.

Vaikka Alko on monopoliasemassa se vastaa nykyisin enää kolmanneksesta Suomessa kulutetun alkoholin myynnistä, eikä sen monopoliasema näin ollen ole enää perusteltavissa kansanterveydellä. Kansalaisista 80 prosenttia piti edellistä lakiuudistusta onnistuneena, lisäksi 65 prosenttia suomalaisista katsoo, että viinin myynti ruokakaupassa tulisi sallia (lähde 3).

Yhteenveto

PTY kannattaa luonnosta hallituksen esitykseksi. Päivittäistavarakaupan yritykset ovat vastuullisia toimijoita, jotka pystyvät viemään uudistuksen onnistuneesti käytäntöön. PTY katsoo, että suomalaiset ovat valmiita siirtymään kohti eurooppalaista alkoholikulttuuria ja viinien myynti ruokakaupassa tulisi sallia vielä kuluvan hallituskauden aikana.

Kunnioittavasti

Päivittäistavarakauppa ry

Kari Luoto

Tea Taivalkoski

Toimitusjohtaja

Lakimies

Lähteet:

1. Tilastoraportti 20/2023, 10.5.2023. Suomen virallinen tilasto, Alkoholijuomien kulutus, THL
<https://www.julkari.fi/handle/10024/146542>
2. Tilastokeskus, Suomen virallinen tilasto (SVT): Kuolemansyyt
https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__ksyyt/statfin_ksyyt_pxt_11ay.px/table/tableViewLayout1/
3. Taloustutkimus 12/2022 https://www.ptty.fi/wp-content/uploads/2023/01/PTY_liite_Kuluttajakysely_Viinit-ruokakauppaan_Taloustutkimus_tammikuu-2023.pdf

Taivalkoski Tea
Päivittäistavarakauppa ry